

Προς τη Σύγκλητο του Πανεπιστημίου Κρήτης Θέμα : Κτίριο «ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ»

Επειδή το ιστορικό του κτιρίου «Ευαγγελισμός» δεν είναι γνωστό στο σύνολο των μελών της Συγκλήτου, επιτρέψτε μου μια σύντομη εισαγωγή. Το κτίριο της παλιάς Κλινικής «Ευαγγελισμός», που κτίστηκε στις αρχές του προηγούμενου αιώνα, περιήλθε στην ιδιοκτησία του Πανεπιστημίου Κρήτης μετά από δωρεά του ενός τρίτου στο Τμήμα Ιατρικής και αγορά του υπολοίπου από το Πανεπιστήμιο επί Πρυτανείας Γεωργίου Γραμματικάκη. Το κτίριο ευρίσκεται στο κέντρο του Ηρακλείου επί οικοπέδου περίπου 600 τ.μ. και διαθέτει δομημένη επιφάνεια περί τα 1200 τ.μ. συμπεριλαμβανομένου του υπογείου. Το κτίριο έχει χαρακτηριστεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με απόφαση του Τμήματος Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού (ΦΕΚ 190/Β/21-3-1996). Επομένως για οποιαδήποτε επέμβαση στο κτίριο (επισκευές, συντήρηση, προσθήκη κλπ.) απαιτείται η έγκριση της 7^{ης} Εφορείας Νεωτέρων Μνημείων.

Για την αξιοποίηση και ανάπλαση του κτιρίου το 1997, επί Πρυτανείας Χριστίνας Σπυράκη, το Πανεπιστήμιο συγκρότησε Επιτροπή με συμβουλευτικό χαρακτήρα από τους (με αλφαβητική σειρά): Βασιλάκη Μανόλη, Γραμματικάκη Γιώργο, Καλοκαιρινό Αλέξη, Κουγιουμτζάκη Γιάννη, Κωνσταντόπουλο Πάνο, Μανούσο Ορέστη, Νικολάου Χρήστο, Σαββάκη Μπάμπη, Τζομπανάκη Χρυσούλα και Τσαμπαρλάκη Γιάννη. Η Επιτροπή φρόντισε για την αποτύπωση του κτιρίου από την Τεχνική Υπηρεσία του Πανεπιστημίου, εκπόνησε προτάσεις σχετικά με τις απαιτούμενες μελέτες για την αποκατάσταση του κτιρίου, αναζήτησε τρόπους χρηματοδότησης και κύρια πρότεινε χρήσεις με βάση τις ανάγκες της Πανεπιστημιακής κοινότητας και τη θέση του κτιρίου. Κύρια αποστολή του κτιρίου θα ήταν η σύνδεση του Πανεπιστημίου με την πόλη του Ηρακλείου και την τοπική κοινωνία. Θα μπορούσε να αποτελεί ένα πολυδύναμο πολιτιστικό κέντρο / πανεπιστημιακή λέσχη για το σύνολο της πανεπιστημιακής κοινότητας για δραστηριότητες πληροφόρησης, διάδοσης της επιστημονικής γνώσης, πολιτιστικές. Συμπληρωματικά θα ήταν εντευκτήριο εσωτερικά για τα μέλη του Πανεπιστημίου και για τις σχέσεις τους με την κοινωνία του Ηρακλείου. Σ' αυτό το πλαίσιο είχε προταθεί και είχε γίνει δεκτή η ίδρυση Μουσείου της Ιατρικής.

Για την ιστορία αναφέρεται εδώ ότι όσο λειτουργούσε η Επιτροπή δέχθηκε προτάσεις για προσωρινή χρήση μέχρι την εξεύρεση πόρων για την εφαρμογή του σχεδιασμού που το Πανεπιστήμιο είχε χαράξει. Αρχικά από το Δήμο Ηρακλείου για να στεγάσει το Μουσείο της Μάχης της Κρήτης, και ακολούθως από το Μουσείο Φυσικής Ιστορίας σε αναμονή της μόνιμης εγκατάστασής του στο ανακαινισμένο και αναπλασμένο κτίριο της Ηλεκτρικής. Με σύνεση και με γνώμονα τη μακρόπνοη προοπτική του κτιρίου η Επιτροπή απέρριψε και τις δύο δελεαστικές προτάσεις. Θα εξηγήσω παρακάτω γιατί οι αποφάσεις της Επιτροπής ήταν ορθότερες με μόνο κριτήριο το έργο της ανάπλασης.

Το κτίριο έχει ανάγκη σημαντικών εργασιών που ξεκινούν από στατική θωράκιση και φθάνουν ως την εσωτερική διαμόρφωση και τις εσωτερικές εγκαταστάσεις. Πράγματι η πρώτη μελέτη που απαιτείται αφορά στη στατική αντοχή του κτιρίου με μετρήσεις τόσο στο σκυρόδεμα, όσο και στον οπλισμό του. Ακολούθως απαιτείται το κτιριολογικό πρόγραμμα, που καθορίζεται από τη χρήση, ώστε να προχωρήσει η αρχιτεκτονική μελέτη εσωτερικής διαμόρφωσης των χώρων. Τότε θα μπορεί να τεθεί το ζήτημα της στατικής μελέτης και θα φανούν οι ανάγκες στατικής θωράκισης, που εξαρτώνται άμεσα από τη χρήση. Θα ήταν διαφορετικές αυτές οι ανάγκες εάν το κτίριο χρησιμοποιούνταν για γραφεία, διαφορετικές εάν χρησιμοποιούνταν ως Μουσείο, και διαφορετικές εάν διαθέτει ένα θέατρο ή μια αίθουσα διαλέξεων.

Με δοσμένο ότι η ανάπλαση και αποκατάσταση του κτιρίου θα γίνει άπαξ, προσωρινή χρήση νοείται μόνο με δύο τρόπους. Είτε το κτίριο χρησιμοποιείται ως έχει χωρίς καμία επέμβαση, είτε ανακαινίζεται και αναδιαμορφώνεται κατά το σχεδιασμό της οριστικής χρήσης, και εφόσον μπορεί να φιλοξενηθεί προσωρινά άλλη δραστηριότητα, αυτή εγκαθίσταται σε μέρος του αναπλασμένου κτιρίου.

Ας έλθουμε τώρα στην πρόταση του Τμήματος Ιατρικής αναφερόμενοι στο σύνολο των παραμέτρων του ζητήματος. Ζητείται η προσωρινή στέγαση του Εθνικού Κέντρου Αθλητικής Όρασης ως μέρους

του Διεθνούς Ιατρικού Εκπαιδευτικού Κέντρου. Υπενθυμίζω ότι το Κέντρο Αθλητικής Όρασης ιδρύθηκε από το Υφυπουργείο Αθλητισμού πριν μερικούς μήνες, επί υφυπουργίας του σημερινού Δημάρχου Ηρακλείου κ. Κουράκη, και εντάσσεται στα Ολυμπιακά έργα. Από την άλλη πλευρά για μεγάλο πλέον διάστημα το κτίριο τελεί υπό κατάληψη από ομάδα φοιτητών και χρησιμοποιείται από άστεγους παρά την επικινδυνότητα του κτιρίου και δημιουργώντας προβλήματα στη δημόσια εικόνα του Πανεπιστημίου.

Περιττό να αναφέρω ότι θεωρώ σημαντική συμβολή την αποκατάσταση του κτιρίου και την απόδοσή του σε χρήση. Ωστόσο απαιτείται συνέπεια και σεβασμός στις προηγούμενες αποφάσεις, γιατί εκφράζουν τη συλλογική βούληση του Πανεπιστημίου και γιατί η όποια προσωρινή παραχώρηση δεν θα μπορούσε να επιτραπεί να καταστεί στο μέλλον οριστική εκχώρηση. Αν οι εγκαταστάσεις δεν ακολουθούν τον αρχικό σχεδιασμό ο κίνδυνος είναι ορατός να κριθεί ασύμφορη η αλλαγή χρήσης αργότερα. Στο σημείο αυτό θα ήθελα να τονίσω για το Ηράκλειο την απόλυτη προτεραιότητα ολοκλήρωσης των κτιρίων της Σχολής Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών. Το Τμήμα Μαθηματικών λειτουργεί από το 1977 και το Τμήμα Επιστήμης Υπολογιστών από το 1984 και είναι άδηλο πότε θα εγκατασταθούν σε νέα κτίρια. Εξάλλου, επειδή το θέμα του Εθνικού Κέντρου Αθλητικής Όρασης αποτέλεσε αντικείμενο της προεκλογικής διαμάχης κατά τις τελευταίες δημοτικές εκλογές, χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή ώστε το Πανεπιστήμιο να μην εμφανισθεί εμπλεκόμενο στο πρόβλημα, με κίνδυνο να πυροδοτηθούν αντιδράσεις από τους σημερινούς χρήστες του κτιρίου. Απαιτείται επομένως προσεκτική αντιμετώπιση που να μπορεί να ανταπεξέλθει σε ενδεχόμενους σκοπέλους, και σε κάθε περίπτωση να διασφαλίζει τη Σχολή Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών.

Με σεβασμό στην ομόφωνη απόφαση του Τμήματος Ιατρικής θεωρώ ότι η μόνη παραχώρηση που θα μπορούσε να γίνει αποδεκτή από το Πανεπιστήμιο είναι η προσωρινή αντικατάσταση του Μουσείου Ιατρικής από το Εθνικό Κέντρο Αθλητικής Όρασης. Σημειώνω ότι η αλλαγή δεν είναι μικρής σημασίας, γιατί μία χρήση διάδοσης επιστημονικής γνώσης μετατρέπεται, έστω και προσωρινά, σε δραστηριότητα παροχής υπηρεσιών, εφόσον το Εθνικό Κέντρο Αθλητικής Όρασης θα λειτουργεί αυτοχρηματοδοτούμενο.

Θα πρότεινα επομένως στη Σύγκλητο τα ακόλουθα:

- Το κτιριολογικό πρόγραμμα του Πανεπιστημίου για το Ηράκλειο διατηρεί σε απόλυτη προτεραιότητα την ολοκλήρωση των κτιρίων της Σχολής Θετικών και Τεχνολογικών Επιστημών.
- Γίνεται αποδεκτή η προσφορά από το υπό ίδρυση Εθνικό Κέντρο Αθλητικής Όρασης της αποκατάστασης του κτιρίου «Ευαγγελισμός», με την προϋπόθεση ότι δεν θα ανατραπούν οι σχεδιασμοί του Πανεπιστημίου και εφόσον περιορισθεί στους χώρους του Μουσείου Ιατρικής.
- Η αποκατάσταση του κτιρίου είναι πλήρης, με βάση την τελική χρήση, και δεν απαιτεί άλλες επενδύσεις, πλην ίσως εξειδικευμένου εξοπλισμού που θα κρίνονταν αναγκαίος για γενική χρήση από το σύνολο του Πανεπιστημίου.
- Ανασυγκροτείται και επανενεργοποιείται η Επιτροπή του κτιρίου «Ευαγγελισμός» ως συμβουλευτική της Συγκλήτου και της Πρυτανείας για την επικαιροποίηση των αποφάσεων χρήσης και για αναζήτηση πρόσθετων πόρων για την ανάπλαση του κτιρίου.
- Η αποκατάσταση του κτιρίου τελεί υπό την εποπτεία του Τεχνικού Συμβουλίου.

Θεωρώ ότι η πρόταση αυτή ικανοποιεί ισορροπημένα όλους τους ενδιαφερόμενους, δεν αφήνει περιθώρια αντιδράσεων από την πλευρά των φοιτητών, αφού το κτίριο θα είναι ανοικτό και σε αυτούς τόσο για εκπαιδευτικές όσο και για πολιτιστικές δραστηριότητες και συναντήσεις. Επιπλέον θα διευκολύνει τις συνεργασίες του Πανεπιστημίου με το Δήμο στο πλαίσιο των συμφωνιών που έχουν υπογραφεί.

Ηράκλειο, 17 Φεβρουαρίου 2003
Γιώργος Τζιρίτας